

SİNCAN 4 NO.LU L TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2024/43

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 18/7/2024 tarihli ve 2024/691 sayılı kararıyla oy birliği ile kabul edilmiştir.

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	iii
I. GİRİŞ	1
II. GENEL BİLGİLER	2
A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler	3
B. Kurum Personeli	3
C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler	4
III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER	4
A. Fiziksel Koşullar	4
B. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri	6
C. Beslenme	6
D. Sağlık Hizmetleri	7
E. Psikososyal Servis Hizmetleri	8
F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal, Sportif ve Mesleki Etkinlikler	9
G. Dış Dünya ile İletişim	10
IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER	12
A. Değerlendirme	12
B. Tavsiyeler	12
1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler	12
2. Ankara İl Jandarma Komutanlığına Yönelik Tavsiye	13
3. Türk Telekom Anonim Şirketi Genel Müdürlüğüne Yönelik Tavsiye	13
4. Adalet Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler	13

KISALTMALAR

ACEP	: Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu Projesi
ARDEF	: Araştırma ve Değerlendirme Formu
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
SEGBİS	: Ses ve Görüntülü Bilişim Sistemi
TIHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması
UYAP	: Ulusal Yargı Ağı Projesi

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TIHEK); 20/04/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı: *“Bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre UÖM; *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 8'inci maddesi uyarınca; *“Kapalı ceza infaz kurumları, iç ve dış güvenlik görevlileri bulunan, firara karşı teknik, mekanik, elektronik veya fizikî engellerle donatılmış, oda ve koridor kapıları kapalı tutulan, ancak mevzuatın belirttiği hâllerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile temasın olanaklı bulunduğu, yeterli düzeyde güvenlik sağlanmış ve hükümlünün gereksinimine göre bireysel, grup hâlinde veya toplu olarak iyileştirme yöntemlerinin uygulanabileceği tesislerdir.”*

5. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda ceza infaz kurumlarına ziyaret gerçekleştirmek TIHEK'in görev ve yetki alanına girmektedir.

6. Anılan görevin icrası kapsamında 14-15/12/2023 tarihlerinde Sincan 4 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna *habersiz* bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret Heyetinde; Ulusal Önleme Mekanizması Birimi Koordinatörü ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ... ve Psikolog ... ile Kurumumuzun talebi doğrultusunda görevlendirilen Hekim ... yer almıştır.

7. Ziyaret, İdare ile yapılan ön görüşmeyle başlamıştır. Görüşmede Ziyaret Heyeti tarafından; UÖM görevine, ziyaretin amacına ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiştir. İdareden Kurum hakkında güncel bilgiler ile mahpusların¹ sayısı ve sınıflandırmalarına ilişkin bilgiler alınmıştır. İdareden mahpusların yerleşim planına ilişkin alınan belge üzerinden, İdarenin dâhili olmadan özellikle farklı suç türünden mahpusların bulunduğu koğuş ve odalar seçilerek buradaki mahpuslarla görüşmeler gerçekleştirilmiş ve mahpusların tutuldukları ortam yerinde gözlemlenmiştir. Ziyaret sürecince, Ziyaret Heyeti tarafından görüşme gerçekleştirilen mahpuslara; TİHEK hakkında genel bilgi verilmiş, ziyaretin amacı ve kapsamı belirtilmiş; gizliliğe riayet edilerek rapor hazırlanacağı hususu aktarılmıştır. Görüşmeler sırasında infaz ve koruma memurları ile diğer idari personelden herhangi bir kimse odalarda bulunmamıştır. Ziyaret kapsamında ortak kullanım alanlarında da incelemelerde bulunulmuş, çeşitli belge ve kayıtlar kontrol edilmiştir. Ziyaret bitiminde İdare ile yapılan son toplantıda ilk tespit ve gözlemler paylaşılmış, ziyaret sonrası hazırlanacak raporun İdare ve ilgili kurumlarla paylaşılarak tavsiyelerin takip edileceği ve takip ziyareti de yapılabileceği bilgisi verilmiş, ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.

8. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 9/1/2023 tarihli ve 2023/3 sayılı kararı ve Başkanlık Makamınının 12/12/2023 tarihli ve 30364 sayılı olurlarına istinaden 14-15/12/2023 tarihlerinde, Sincan 4 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna² gerçekleştirilen izleme ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve görüşmelerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

II. GENEL BİLGİLER

¹ Bu raporda kullanılan “mahpus” sözcüğü, ceza infaz kurumlarında özgürlüğünden mahrum bırakılan tutuklu, hükümlü ve hüküm özlüleri ifade etmektedir.

² Bundan sonra kısaca Kurum olarak ifade edilecektir.

A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler

9. Kurum, şehir merkezine 30 kilometre uzaklıkta bulunan Sincan Ceza İnfaz Kurumları Yerleşkesi içerisinde yer almaktadır. 16/7/2020 tarihinde hizmet vermeye başlayan Kurum, 30.000 metrekare kapalı, 11.000 metrekare açık olmak üzere toplam 41.000 metrekare alana sahiptir.

10. Kuruma ulaşım, toplu taşıma araçlarıyla sağlanabilmektedir. Ziyaretçiler, Kampüs girişinden itibaren Kampüs servislerinden yararlanmaktadır.

B. Kurum Personeli

11. Kurumda toplam 226 personel görev yapmaktadır. Kurumda görev yapan personelin ünvan bazında sayıları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

ÜN VAN	TOPLAM PERSONEL SAYISI
Kurum Müdürü	1
Kurum İkinci Müdürü	3
İdare Memuru	2
Hekim	1
Diş Hekimi	1
Öğretmen	3
Psikolog	4
İnfaz ve Koruma Başmemuru	7
İnfaz ve Koruma Memuru	183
Sosyal Çalışmacı	1
Sağlık Memuru/Hemşire	3
Kâtip	8
Memur	3
Şoför	1

Teknisyen	4
Kaloriferci	1
TOPLAM PERSONEL	226

12. Kurumda vardiya sistemi uygulanmaktadır. Vardiyada görev yapan personelin gündüz vardiyası 08.00-17.00, gece vardiyası ise 17.00-08.00 saatleri arasındadır.

13. İdare tarafından Kurum personelinin; temel yangın bilgisi, sertifikalı ilk yardım, iş sağlığı ve güvenliği, Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu Projesi (ACEP), Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) ekran uygulayıcı, ani müdahale, personel disiplin işlemleri, ceza infaz kurumlarında intihar ve kendine zarar verme olgularına yaklaşım, adli tıp işlemleri, kuruma kabul ve ziyaretçi kabul birimi UYAP ekran kullanımı ile yerinde UYAP birimi konulu eğitimler aldığı belirtilmiş ancak Kurumda görevli personelin insan hakları eğitimi, kişiler arası iletişim ile işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin özel bir eğitim almadığı anlaşılmıştır.

C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler

14. Ziyaret tarihinde Kurumda 171'i tutuklu, 253'ü hükümsüz ve 695'i hükümlü olmak üzere toplam 1.119 mahpus bulunmaktadır.

15. Kurumda bulunan mahpuslardan 8'i engelli, 87'si ise kronik rahatsızlığa sahiptir.

16. Kurumdaki mahpusların tamamı yabancı uyrukludur. Ziyaret tarihinde Kurumda 67 farklı uyruktan mahpus barındırılmaktadır.

17. Kurumda kadın ve çocuk mahpus bulunmamaktadır.

III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Fiziksel Koşullar

18. Kurum A, B, C, D ve E olmak üzere toplam 5 bloktan oluşmaktadır.

19. Kurumun kapasitesi 1.318'dir. Kurumda 24 kişi kapasiteli 45 koğu, 7 kişi kapasiteli 14 koğu, 3 kişi kapasiteli 14 koğu, 3 kişi kapasiteli 2 engelli koğu, tek kişilik 92 oda bulunmaktadır.

20. Kurumda hobi odası ve derslik şeklinde kullanılan 14 oda, 1 konferans salonu, 1 revir odası ile 1 revire ilişkin evrak hizmetlerinin yürütüldüğü oda, 1 dış hekimi odası, 1 psikolog görüşme odası, 1 grup çalışma odası, 20 avukat görüş odası, 4 eş görüş odası, 4 açık görüş salonu, 54 kapalı görüş kabini, 1 kapalı spor salonu, 2 halı saha, 4 travma önleyici oda (yumuşak oda), 3 kantin, 1 berberhane, 1 terzi odası ile 4 Ses ve Görüntülü Bilişim Sistemi (SEGBİS) odası ve 1 emanet eşya deposu bulunmaktadır.

21. Kurumdaki koşulların iki katlı olduğu, banyo ve tuvaletlerinin bulunduğu, her mahpusun koşusunda/odasında kendisine ait yatak, yastık ve ranzasının olduğu görülmüştür.

22. Koşuş ve odalarda acil çağrı butonlarının bulunduğu ve butonların çalışır vaziyette olduğu tespit edilmiştir.

23. Kurumda bulunan koşuş ve odaların temizliği, buralarda barınmakta olan mahpuslar tarafından yapılmaktadır. Mahpuslar kantinden temizlik malzemeleri satın alabilmektedir. İdare tarafından maddi durumu yetersiz olan mahpusların temizlik malzemesi ihtiyaçlarının Kurum genel bütçesinden karşılandığı, ortak alanlarının temizliğinin Kurum iç hizmetlerinde çalıştırılan mahpuslar tarafından yapıldığı ifade edilmiştir. Yapılan incelemede bu alanların temiz olduğu gözlemlenmiştir.

24. Koşuş ve odalarda yeteri kadar yapay aydınlatmanın bulunduğu ve gün ışığından yararlanmayı sağlayacak pencerelerin yeterli büyüklükte olduğu görülmüştür.

25. Kurum İdaresi ve mahpuslarla yapılan görüşmelerde; havalandırma alanlarının sabah sayımı ile açıldığı hava kararmadan kısa bir süre önce kapatıldığı bilgisi edinilmiştir.

26. Kurumun, doğalgazlı kalorifer sistemiyle ısıtıldığı öğrenilmiş, ısınma konusunda mahpuslardan herhangi bir şikâyet alınmamıştır.

27. Kurumda, sigara içilmeyen üç koşuş bulunduğu bilgisi edinilmiştir

28. İdare tarafından yumuşak odalarda mahpusların sakinleşene kadar tutulduğu bildirilmiştir. Yumuşak odalarda yapılan incelemelerde; odaların iki güvenlik kamerasıyla kayıt altına alındığı ancak güvenlik kameralarının tuvalet kısımlarını gördüğü ve bu durumun odada tutulan mahpusların mahremiyeti açısından uygun olmadığı değerlendirilmiştir. İdare ile gerçekleştirilen son görüşmede, kamera açılarının mahremiyete uygun olacak şekilde düzeltileceği ifade edilmiştir. Ziyaret sonrası yapılan geri bildirimde kamera açılarının değiştirilerek mahremiyet yönünden tuvaleti gören kameranın kalmadığı bilgisi verilmiş ve konuya ilişkin ispatlayıcı görüntüler Kurumumuza gönderilmiştir.

29. Kurumda, toplam 596 güvenlik kamerası olduğu ve kamera kayıtlarının 6 ay süreyle saklandığı öğrenilmiştir. Havalandırma alanlarında, ortak alanlarda ve koşulların ortak yaşam alanlarında güvenlik kameraları bulunmaktadır. Koşulların yatakhane bölümlerinde ve

tek kişilik odalarda güvenlik kamerası bulunmamaktadır. D Bloktaki ünite gözlem odalarında ve aynı bloğun ortak yaşam alanlarının yarısında kör noktaların bulunduğu tespit edilmiştir.

30. Kurumda kişi başı günlük 200 litre soğuk ve 50 litre sıcak olmak üzere toplam 250 litre suyun koşullara verildiği bilgisi edinilmiştir. Kurum İdaresi tarafından soğuk suyun 24 saat, sıcak suyun saat 12.00-14.00 ve 17.00-08.00 saatleri arasında verildiği ifade edilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından mahpuslarla yapılan görüşmelerde, soğuk ve sıcak suya erişim konusunda sıkıntı yaşanmadığı anlaşılmıştır.

31. Ziyaret Heyeti tarafından Kurum çamaşırhanesinde 3 çamaşır yıkama makinesi ve 1 çamaşır kurutma makinesi bulunduğu görülmüştür. İdare tarafından her mahpusa ait çamaşırların file içerisine konularak 20 TL karşılığında yıkandığı ve kurutulduğu ifade edilmiştir. Ayrıca mahpuslar Kurum kantininden temin ettikleri deterjan ile çamaşırlarını kendileri de yıkayabilmektedir. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde bu hususlar teyit edilmiştir.

B. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri

32. Kuruma kabul edilen mahpusun görevli infaz ve koruma memurları tarafından üst ve eşya aramasının yapıldığı, aramadan sonra geçici odaya alındığı bilgisi edinilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemede, arama işlemlerinin yapıldığı arama odalarının mahremiyeti sağlayacak şekilde hazırlandığı, detaylı arama sırasında kullanılmak üzere arama önlüğünün odada bulundurulduğu görülmüştür.

33. Sayımlar yazın havalandırma bahçesinde, kışın koşulların/odaların ortak alanlarında, sabah 08.00 ve akşam 20.00 saatlerinde yapıldığı bilgisi edinilmiştir. Kurum İdaresi tarafından, ACEP kapsamında yer alan sayım fazı tamamlandığında, sayımların elektronik ortamda parmak izi alınmak suretiyle gerçekleştirileceği ifade edilmiştir.

34. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde, mahpusların Kurum İdaresiyle görüşme yapabildiği beyan edilmiştir.

35. Ziyaret Heyeti tarafından mahpuslarla gerçekleştirilen birebir görüşmelerde, Kurum personelinin davranışlarına yönelik herhangi bir sorunun bulunmadığı açıklanmıştır.

C. Beslenme

36. Kurumda mahpuslara kahvaltı, öğle ve akşam yemeği olmak üzere üç öğün yemek verilmektedir. Yemekler günlük iâşe bedeli karşılığında Sincan Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından hazırlanmakta ve Kurum tarafından mahpuslara dağıtılmaktadır.

37. Ziyaret Heyeti tarafından mahpuslarla yapılan görüşmelerde; günde üç öğün yemek ve iki ekmek verildiği, ekmek sayısı ile yemek miktarının az olduğu, yemeklerin tadının lezzetli olmadığı ifade edilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından inceleme sırasında öğle yemeği Kurumda yenilmiş ve öğle yemeğinin lezzeti, kalitesi ve doyuruculuğu Heyet tarafından yeterli bulunmuştur. Ayrıca Ziyaret Heyeti tarafından aylık yemek listesi incelenmiş, listesindeki yemek çeşitliliğinin uygun olduğu değerlendirilmiştir.

38. İdare tarafından Kurumda kronik rahatsızlığı bulunan mahpuslara özel diyet yemeklerin Sincan Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından hazırlanan diyet programı doğrultusunda verildiği bilgisi paylaşılmıştır. Ziyaret Heyetinin mahpuslarla yaptığı görüşmelerde, özel beslenme ihtiyacı bulunan mahpuslar tarafından diyet yemeklerin verildiği bilgisi doğrulanmıştır.

39. Kurumda 3 kantin bulunduğu, mahpusların Kurum İdaresine dilekçe yazarak kantinden alışveriş yapabildiği bilgisi edinilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemede, kantindeki ürün çeşitliliğinin yeterli olduğu, hijyen ürünleri de dahil olmak üzere temel ihtiyaç maddesi olarak kabul edilen ürünlerin bulunduğu; fiyatların piyasa fiyatları civarında olduğu ve son kullanma tarihi geçmiş ürünün bulunmadığı görülmüştür.

40. Kurum İdaresi tarafından koğuş ve odalardaki musluklardan akan suların içilebilir olduğu bilgisi verilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından su analiz sonuçları incelendiğinde, sonuçların 17/2/2005 tarihli ve 25730 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik’e uygun olduğu tespit edilmiştir. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde içme suyunun kantinden de temin edilebildiği ifade edilmiştir.

D. Sağlık Hizmetleri

41. Kurum sağlık servisinde; 1 diş hekimi, 1 hemşire, 2 sağlık memuru ile Sağlık Bakanlığı tarafından görevlendirilerek dört yarım gün hizmet veren 1 aile hekimi bulunmaktadır. Bununla birlikte, mahpusların sağlık kuruluşlarındaki işlemlerinin takibi için mesai saatleri içinde 7 ve mesai saatleri dışında ise 1 infaz ve koruma memuru görev yapmaktadır.

42. Kurum İdaresi tarafından günde yaklaşık 70 mahpusun Kurum revirinde muayene edildiği bilgisi Ziyaret Heyeti ile paylaşılmıştır. Revirde yapılan incelemede, mahpusların sağlık kayıtları kontrol edilmiş ve kayıtların düzenli olarak tutulduğu tespit edilmiştir.

43. Kurum İdaresi tarafından muayene edilen mahpusların hekim tarafından gerekli görülmesi halinde öncelikle Sincan Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü Devlet Hastanesinin ilgili

bölmelerine, ileri tetkik ve tedaviler için ise Sincan Eğitim ve Araştırma Hastanesi ile Ankara Etlik/Bilkent Şehir Hastanelerine sevk edildiği belirtilmiştir.

44. Ziyaret tarihinden geriye doğru son bir yıl içerisinde Kurum revirinde gerçekleştirilen muayene sayısı 18732, kampüs devlet hastanesine sevk edilen mahpus sayısı 3680, kampüs dışındaki hastanelere sevk edilen mahpus sayısı ise 2368'dir.

45. Ziyaret Heyeti tarafından mahpuslarla yapılan görüşmelerde, Hastaneye sevklerde gecikmelerin yaşandığı ifade edilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından konu Kurum İdaresi ile görüşülmüş; İdare tarafından mahpusların sevklerinin jandarma personeli tarafından sağlandığı, sevklerde yaşanan gecikmelerin jandarma personelinin sayıca eksik ve sevklerin yoğun oluşundan kaynaklandığı ifade edilmiştir.

46. Ziyaret Heyeti tarafından mahpuslarla yapılan görüşmelerde, dış hekime muayene olma konusunda mağduriyetlerin yaşandığı öğrenilmiştir. Kurum İdaresi tarafından dış hekiminin 45 gündür Erzurum'da eğitimde olduğu belirtilmiştir.

47. İdare tarafından her mahpusun 1 haftalık ilacının 1 kutuda tutulduğu, ilaçların günlük düzenli olarak odalara dağıtıldığı, kronik hastaların ilaçlarını odalarında bulundurabildiği ifade edilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından ilaçların kapalı dolaplarda muhafaza edildiği ve ilaç dağıtım defterindeki kayıtların nizami olarak tutulduğu görülmüştür.

48. İdare ile yapılan görüşmelerde Kurumda barındırılan mahpusların sağlık durumlarına ilişkin acil bir durumun vuku bulması halinde 112 Acil Servise haber verilerek gerekli tıbbi müdahalede bulunulduğu ve gerekli görülmesi halinde ambulansla hastaneye sevk edildiği ifade edilmiştir.

E. Psikososyal Servis Hizmetleri

49. Psikososyal serviste; 5 psikolog, 1 sosyal hizmet uzmanı ve 3 psikososyal servis memuru görev yapmaktadır. İdare tarafından psikososyal servis memuru olarak ifade edilen personelin; servisteki evrak işleriyle ilgilendiği, mahpuslarla ilk görüşmeleri gerçekleştirdiği ve mahpusları servise getirip götürmekle sorumlu olduğu belirtilmiştir.

50. Psikososyal servis tarafından Kuruma kabul edilen mahpuslar ile infaz işlemleri bittikten sonra görüşme yapılarak "Hükümlü-Tutuklu Öngörüşme Tanıma ve Takip Formu" doldurulduğu ve UYAP'a kaydedildiği, her mahpus ile 7 gün içerisinde Yetişkinler ile Araştırma ve Değerlendirme Formunun (ARDEF) doldurularak oluşturulan Genel Risk ve İhtiyaç Raporu sonucunda bireysel müdahale görüşmelerinin yapıldığı ifade edilmiştir.

51. İdare tarafından konferans, spor turnuvaları, sinema, konser, tiyatro, bilgi yarışması vb. sosyal faaliyetlerin eğitim birimi ile ortaklaşa yürütüldüğü, bu faaliyetlerde sivil toplum kuruluşlarından maddi veya manevi destek alındığı belirtilmiştir.

52. Personel ile gerçekleştirilen görüşmede; ailesine ulaşmakta zorlanan mahpusların aileleriyle görüşmelerinin gerçekleştirildiği, bu görüşmelerde mahpusların ailesi ile ilgili sorunları ve psikolojik problemleri üzerinde durulduğu bilgisi edinilmiştir.

53. Psikososyal serviste görevli personel tarafından mahpusların dilekçe ile talep etmeleri halinde mahpuslarla görüşme gerçekleştirildiği, bir günde yaklaşık 30 mahpusun görüşme talep ettiği ifade edilmiş ancak bazı mahpuslar tarafından Ziyaret Heyetine psikolog ile görüşemedikleri bilgisi verilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından konuya ilişkin kayıtlar incelenmiş ve ilgili mahpusların psikolog ile görüşme gerçekleştirdiği tespit edilmiştir.

F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal, Sportif ve Mesleki Etkinlikler

54. Kurum eğitim ve öğretim servisinde; 4 öğretmen, 5 eğitim ve öğretim servis memuru ile 1 kütüphane personeli görev yapmaktadır.

55. Kurum kütüphanesinde 4.035 kitap bulunmaktadır. Kütüphanenin yanı sıra mahpuslar toplam 17.666 kitabı olan Sincan Adalet Halk Kütüphanesinden de yararlanabilmektedir. Mahpuslar, Kurum kütüphanesinden 14 günde bir değiştirilmek üzere 3 kitap ödünç alabilmektedir. Talep edilmesi halinde bu süre 14 gün daha uzatılabilmektedir. Sincan Adalet Halk Kütüphanesinden ödünç alınan kitaplar sayı sınırlandırmasına dâhil edilmemektedir. Ayrıca mahpuslar yanlarında kendilerine ait 16 kitap bulundurabilmektedir. İdare tarafından mahpuslara, dilekçelerine istinaden gazete ve dergi de temin edilebildiği ifade edilmiştir. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde kütüphaneye ilişkin bir şikâyet olmamıştır. Bununla birlikte, İdare ile gerçekleştirilen görüşmede, Sincan Adalet Halk Kütüphanesinden 21/4/2021 tarihinden 14/12/2023 tarihine kadar toplam 1768 kitap alındığı bilgisi edinilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından kütüphanede yapılan incelemede 35 dilde kitap olduğu, kitap sayısının ve çeşitliliğinin yeterli olduğu anlaşılmıştır.

56. Kurumda toplam 14 derslik bulunmaktadır. Ziyaret Heyeti tarafından Kurumda; dekoratif ev aksesuarları hazırlama, guaj boya-resim, Kur'an-ı Kerim tecvidli okuma, saç-sakal kesimi, Türk kültürü, Türkçe kurslarının mevcut olduğu görülmüştür.

57. İdareden edinilen bilgi doğrultusunda, mahpusların Kurumdaki kurslara katılım sağladığı anlaşılmıştır.

58. Kurumda, İşyurdu Müdürlüğüne bağlı; kantin, terzi, fotoğraf, çamaşır, fotokopi, kafeterya atölyesi bulunduğu tespit edilmiştir.

59. Kurumdaki açık spor alanlarının futbol sahası, kapalı spor alanının ise basketbol, voleybol, futbol sahası olarak kullanıma uygun olduğu, ayrıca kapalı spor salonunda masa tenisinin bulunduğu görülmüştür. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde, açık ve kapalı spor salonundan haftada 1 gün 45 dakika faydalanıldığı ancak kapalı spor salonuna talebin az olduğu bilgisi edinilmiştir.

60. Kurumdaki konferans salonu, çok amaçlı salon olarak kullanılmaktadır. İdare tarafından konferans salonunda; hem mahpusların hem de Kurum personelinin sosyalleşmesine ve gelişimine yönelik seminer ve söyleşilerin düzenlendiği, en son 15/12/2023 tarihinde Sigara, Alkol ve Madde Bağımlılığı Bilgilendirme Programı Sertifika Töreninin düzenlendiği belirtilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından söz konusu etkinlikler için konferans salonunun kullanıma uygun olduğu görülmüştür.

G. Dış Dünya ile İletişim

61. Kurumda, mahpusların ACEP kapsamında görüntülü görüşme yapabilmesine imkân tanıyan 73 görüntülü görüşme cihazı ve kabini bulunmaktadır. Tek kişilik odalarda görüntülü görüşme cihazı ve kabini bulunmamaktadır. Bununla birlikte, Kurum İdaresinden, ACEP projesi kapsamında tek kişilik odalara duvara gömülü şekilde kurulması planlanan tablet benzeri Mini Multimedya Cihazlarının (Mini MMC) kurulmasının planlandığı, bu cihazların üretiminin ve sevkiyatının tamamlanması halinde Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından belirlenen takvime uygun şekilde kurulumlarının yapılması üzerine ACEP sistemi vasıtasıyla görüşme gerçekleştirilebilecekleri bilgisi edinilmiştir.

62. Kurum personeli tarafından mahpusların haftalık 30 dakika görüntülü görüşme yapabildiği, yakınının ziyarete gelmemesi halinde görüşme süresinin 60 dakikaya çıktığı ifade edilmiştir. Konuya ilişkin mahpuslarla yapılan görüşmelerde; görüşme ücretlerinin yüksek olduğu ve sistemin yalnızca Türkçe olmasından kaynaklı dil sorunlarının yaşandığı bilgisi edinilmiştir. İdare ile gerçekleştirilen görüşmede, ACEP sistemiyle mahpuslara hem görüntülü görüşme hem de sesli görüşme imkânı tanıdığı, sesli görüşme ücretleri ülke bazlı değişmekte iken görüntülü görüşme ücretlerinin tüm ülkelere sabit olacak şekilde Türk Telekom tarafından belirlendiği, görüntülü görüşme sistemindeki dil probleminin ise Adalet Bakanlığıyla ilgili olduğu belirtilmiştir.

63. İdare tarafından bazı ülkelerde³ “aktivasyon kodu gitmemesi” nedeniyle ACEP sisteminin uygulanamadığı, ACEP sisteminden yararlanamayan mahpusların telefon veya mektup aracılığıyla iletişim kurdukları belirtilmiştir.

64. Kurumda 40 ankesörlü telefon bulunmaktadır. Konuya ilişkin olarak Ziyaret Heyeti tarafından mahpuslarla yapılan görüşmelerde, mahpuslar tarafından telefonla görüşme gerçekleştirebilmek için ödenen ücretin çok yüksek olduğu, ücrete düzenli olarak zam geldiği ve bu durumun bütçelerini zorladıkları iddia edilmiştir.

65. Koşu ve odalarda 1 televizyon bulundurabilmektedir. Kurum İdaresi tarafından televizyonda 1 tanesi Kurum içi kanal olmak üzere toplam 64 kanal mevcut olduğu belirtilmiş olmakla birlikte Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemede; bazı kanalların birçok kez tekrar etmesi nedeniyle 40 farklı kanalın olduğu görülmüştür. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde, televizyon kanallarının dil çeşitliliği bakımından yetersiz olduğu ifade edilmiştir. İdare ile yapılan son görüşmede, yılbaşında kanal listesi için anket yapılacağı ifade edilmiştir.

66. Mahpuslar, her ayın ilk haftası açık görüş ve diğer haftalar kapalı görüş yapabilmektedir. Kurum İdaresi tarafından mahpusların açık görüş süresinin 90 dakika olduğu ifade edilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından mahpuslarla yapılan görüşmelerde; mahpuslar tarafından açık ve kapalı görüşlerde bir sorun yaşanmadığı, sürenin yeterli olduğu ifade edilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemede, açık görüş salonunda duvar saatinin bulunmadığı görülmüştür.

67. Ziyaret Heyeti tarafından eş görüş odalarında yapılan incelemede, odaların kullanıma uygun ve hazır olduğu görülmüştür. Bununla birlikte, Kurum İdaresi tarafından eş görüş odalarının kullanılmadığı ifade edilmiş, konuya ilişkin mahpuslarla yapılan görüşmelerde; bir kısım mahpus tarafından bugüne kadar bu konuyla ilgili bir talepte bulunulmadığı ifade edilmişken bir kısım mahpus tarafından konuya ilişkin bilgilerinin olmadığı ifade edilmiştir. İdare ile gerçekleştirilen görüşmede, mahpusların yabancı uyruklu olmaları nedeniyle çoğunun ailesinin Türkiye’de olmadığı, Türkiye’de olanların ise akrabalık durumunu ispat edemedikleri belirtilmiştir.

68. Ziyaret Heyeti tarafından avukat görüş odalarında yapılan incelemede, odalarda güvenlik kamerası bulunmadığı görülmüş, odaların mahpus ve avukatın dışardan görülebileceği ancak konuşulanların işitilemeyeceği şekilde tasarlandığı anlaşılmıştır.

³ Kurum İdaresi tarafından bu ülkelerin; Çin, Bulgaristan (bazı bölgeler), Hollanda, Nijerya, İran, Suriye (bazı bölgelerinde), Afganistan (bazı bölgelerinde), Türkmenistan, Fas, Tunus, Cezayir, Tacikistan, Rusya, Kolombiya olduğu belirtilmiştir.

69. Kurumda SEGBİS görüşmeleri için ayrılan dört odanın üçünde çalışır halde SEGBİS cihazı bulunduğu görülmüştür. Bir SEGBİS cihazının eski olmasından kaynaklı iletişimde sorun yaşattığı için kullanılmadığı, bu sebeple Adalet Bakanlığında yeni SEGBİS cihazı talebinde bulunulduğu ancak Bakanlık tarafından herhangi bir dönüşün gerçekleştirilmediği ifade edilmiştir.

IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

123. TİHEK'in UÖM görevi kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek bir iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Kurum tarafından, Ziyaret Heyetinin bütün bölümlere bekletilmeksizin erişimi sağlanmıştır. Bu çerçevede, Kurum Müdürünün ve Kurum personelinin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık tutumları Ziyaret Heyeti tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

B. Tavsiyeler

1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler

124. Kurumda görevli personelin hizmet içi eğitim müfredatına insan hakları eğitimi, kişiler arası iletişim ile BM'nin İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı, Aşağılayıcı Muamele veya Cezaların Etkili Biçimde Soruşturulması ve Belgelendirilmesi (İstanbul Protokolü) başta olmak üzere işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin eğitimlerin dâhil edilmesi,

125. D Bloktaki ünite gözlem odalarında ve aynı bloğun ortak yaşam alanlarının yarısında bulunan bölümlere kör nokta kalmayacak şekilde kameraların eklenmesi,

126. Açık görüş süresine ilişkin yaşanan/yaşanması muhtemel tereddütlerin giderilmesi için açık görüşlerin gerçekleştirildiği salona duvar saati konulması,

127. Eş görüş ödülüne ilişkin gerekli bilgilendirmenin mahpuslara yapılarak aktif olarak uygulamaya geçirilmesi,

128. Televizyonda birbirini tekrar eden kanalların düzeltilmesi ve Kurumda bulunan uyruk dağılımı göz önünde bulundurularak kanal çeşitliliğinin artırılması,

hususları tavsiye edilmektedir.

2. Ankara İl Jandarma Komutanlığına Yönelik Tavsiye

129. Mahpusların sevklerinde yaşanan gecikmelerin önlenmesi amacıyla yeterli sayıda personelin görevlendirilmesi,
hususları tavsiye edilmektedir.

3. Türk Telekom Anonim Şirketi Genel Müdürlüğüne Yönelik Tavsiye

130. Kurumdaki ankesörlü telefonlarla sağlanan görüşme ücretleri ile ACEP üzerinden gerçekleştirilen görüntülü görüşme ücretlerinin mahpuslar lehine yeniden değerlendirilmesi,
hususları tavsiye edilmektedir.

4. Adalet Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler

131. Kurumda görevli dış hekiminin eğitim, izin gibi sebeplerden ötürü Kurumda bulunmadığı süreler için geçici dış hekiminin görevlendirilmesi,

132. Aktivasyon kodu gitmemesi nedeniyle bazı ülkelerde uygulanamayan ACEP sistemine ilişkin sorunun giderilmesi,

133. ACEP üzerinden gerçekleştirilen görüntülü görüşme sistemine farklı yabancı dillerden erişim imkânının sağlanması,

134. Eski olması sebebiyle aktif olarak kullanılmayan SEGBİS cihazının yenisi ile değiştirilmesi,

hususları tavsiye edilmektedir.